

Minister Finansów i Gospodarki

Warszawa, 20 grudnia 2025 roku

Sprawa: Interpelacja nr 12939 posła Krzysztofa Lipca w sprawie zwiększenia udziału gmin uzdrowiskowych w dochodach publicznych

Znak sprawy: ST1.054.24.2025
Kontakt: Kancelaria MF
tel.: +48 22 694 55 55
e-mail: kancelaria@mf.gov.pl

Pan Włodzimierz Czarzasty
Marszałek Sejmu RP

Szanowny Panie Marszałku,

W odpowiedzi na skierowaną do Prezesa Rady Ministrów interpelację nr 12939 posła Krzysztofa Lipca w sprawie zwiększenia udziału gmin uzdrowiskowych w dochodach publicznych, w porozumieniu z Ministrem Zdrowia oraz z Ministrem Klimatu i Środowiska przedstawiam poniższe wyjaśnienia.

Odnosząc się do kwestii zwiększenia udziału gmin uzdrowiskowych w dochodach publicznych z podatków PIT i CIT, należy zauważyć, że dochody jednostek samorządu terytorialnego (JST), w tym gmin uzdrowiskowych od roku 2025 naliczane są zgodnie z przepisami ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego¹. Założeniem reformy finansów samorządu terytorialnego było, aby dochody samorządów zwiększały się w sposób przewidywalny. Nowy system dochodów JST uwzględnia m.in. specyfikę poszczególnych kategorii JST, obejmując przy tym nie tylko kwestię zróżnicowań dochodowych ale również kwestię potrzeb wydatkowych JST wynikających z realizowanych zadań. Zgodnie z przyjętymi rozwiązaniami, głównym źródłem dochodów jednostek samorządu terytorialnego są dochody podatkowe. Nastąpiła jakościowa zmiana w strukturze dochodów budżetów samorządowych. Ustawa zwiększyła dochody własne jednostek samorządu terytorialnego, dochody odzyskały swój podstawowy i stymulacyjny charakter. System zasilania finansowego został oparty na lokalnej bazie podatników podatku dochodowego od osób fizycznych (PIT) oraz podatników podatku dochodowego od osób prawnych (CIT). Dochody JST z tytułu udziału w podatkach dochodowych (PIT i CIT) są liczone jako procent od dochodów podatników danego podatku z terenu jednostki samorządu terytorialnego (do 2024 r. dochód samorządów z tytułu udziału w podatkach PIT i CIT naliczany był na podstawie podatku należnego).

¹ Dz. U. z 2024 r. poz. 1572 i 1717

Rozszerzony został również katalog dochodów z PIT, w których samorzady terytorialne partycypują, o podatek PIT pobierany w formie ryczałtu od przychodów ewidencjonowanych.

Nowa ustawa wprowadziła także dodatkowy mechanizm uzupełniania dochodów samorządów. Zgodnie z art. 34 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego w budżecie państwa tworzy się rezerwę na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego w wysokości stanowiącej równowartość 1% kwoty potrzeb finansowych ustalonych dla wszystkich jednostek samorządu terytorialnego. Ustawa określa obszary i przypadki, według których rozdzielane będą środki tej rezerwy.

Nowy system finansowania samorządu terytorialnego przewiduje udział organizacji samorządowych we wsparciu jednostek samorządu terytorialnego środkami pochodzącymi z ww. rezerwy.

Podziału części rezerwy w kwocie stanowiącej 80% jej wysokości dokonuje minister właściwy do spraw finansów publicznych w porozumieniu z ministrem właściwym w zakresie danego obszaru, po uzgodnieniu z reprezentacją jednostek samorządu terytorialnego obszarów i przypadków, według których rozdzielane będą środki rezerwy.

Należy zauważyć, że łączny skutek finansowy wynikający z nowej ustawy jest dla JST pozytywny i oznacza zwiększenie ich dochodów o 24,8 mld zł w roku 2025 w stosunku do poprzedniego systemu, a w perspektywie najbliższej dekady o ponad 345 mld zł.

Jest to realizacja jednego z celów reformy finansów samorządu terytorialnego dotyczącego wzmocnienia i ustabilizowania finansów JST poprzez zwiększenie dochodów własnych, od których zależą możliwości realizacji zadań i rozwoju samorządów. Tym samym zwiększyła się samodzielność finansowa samorządów, które w większym stopniu mogą decydować o tym, ile i na co przeznaczyć dochodów uzyskanych w wyniku zmian systemowych. Dotyczy to także gmin o statusie uzdrowiska.

W kwestii wsparcia dla gmin uzdrowiskowych informuję, że stosownie do art. 92 ust. 1 ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, w roku 2025 dla gmin uzdrowiskowych przewidziana została rezerwa na uzupełnienie dochodów jednostek samorządu terytorialnego.

Rezerwa, która w 2025 r. wynosi 30 000 tys. zł, została podzielona między gminy uzdrowiskowe, o których mowa w ustawie z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz o gminach uzdrowiskowych², których obszarowi lub jego części został nadany status uzdrowiska w trybie określonym w tej ustawie.

Warto także zauważyć, że gmina uzdrowiskowa, w celu realizacji zadań ma prawo do pobierania opłaty uzdrowiskowej, o której mowa w art. 48 ustawy z dnia 28 lipca 2005 r. o lecznictwie uzdrowiskowym, uzdrowiskach i obszarach ochrony uzdrowiskowej oraz gminach uzdrowiskowych, której wysokość wpływa na ustaloną dotację z budżetu państwa określoną w art. 49 tej ustawy. Gminy uzdrowiskowe mają możliwość wprowadzenia na mocy uchwały rady gminy opłaty uzdrowiskowej³ od osób fizycznych przebywających dłużej niż dobę w celach zdrowotnych, turystycznych, wypoczynkowych lub szkoleniowych w miejscowościach znajdujących się na obszarach, którym nadano status uzdrowiska - za każdą

² Dz. U. z 2024 r. poz. 1420 z późn. zm.

³ Zgodnie z art.17 ust. 1a ustawy z dnia 12 stycznia 1991 r. o podatkach i opłatach lokalnych (dalej: u.p.o.l.)

rozpoczętą dobę pobytu. Stawka opłaty uzdrowskiej w 2025 r. nie może przekroczyć 6,38 zł dziennie⁴.

Dotacja z budżetu państwa, o której mowa w ww. art. 49 to dodatkowe źródło finansowania zadań własnych gminy związanych z zachowaniem funkcji leczniczych uzdrowiska, w tym tworzenia i modernizacji infrastruktury uzdrowisk czy ochrony warunków naturalnych, którą otrzymują w wysokości równej wpływom z tytułu opłaty uzdrowskiej pobranej w uzdrowisku w roku bazowym w rozumieniu ustawy z dnia 1 października 2024 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

Jak z powyższego wynika, gminy uzdrowskie już obecnie są wyposażone we właściwe uprawnienia ustawowe dające możliwość uzyskania dodatkowych środków.

Odnosząc się do kwestii zachęt podatkowych dla przedsiębiorców działających w sektorze turystyki zdrowotnej, sanatoriów i usług prozdrowotnych na obszarze gmin uzdrowskich należy zwrócić uwagę, że możliwości w zakresie tworzenia takich zachęt od dawna obowiązują. Trzeba tu wskazać na ustawowe upoważnienie rad gmin, w tym rad gmin uzdrowskich, do podejmowania uchwał ustanawiających preferencje podatkowe w zakresie podatku od nieruchomości⁵ oraz podatku od środków transportowych⁶. Wprowadzone preferencje mogą przyczynić się do rozwoju lokalnej gospodarki, wzrostu zatrudnienia i dochodów przedsiębiorstw korzystających z takich preferencji, a tym samym do wzrostu dochodów gminy z tytułu udziału w dochodach budżetowych z PIT lub CIT.

Poza tym, przedsiębiorcy prowadzący działalność w obszarach turystyki, w tym również turystyki zdrowotnej, mogą korzystać z ulg, które nie są warunkowane koniecznością prowadzenia działalności na terenie gmin uzdrowskich. Mogą korzystać z dostępnych na zasadach ogólnych preferencji podatkowych, o ile spełniają ustawowe kryteria i warunki przewidziane dla tych instrumentów, np. z ulgi polegającej na zwolnieniu dochodów uzyskanych z tytułu wynajmu pokoi gościnnych, w budynkach mieszkalnych położonych na terenach wiejskich w gospodarstwie rolnym, osobom przebywającym na wypoczynku oraz dochodów uzyskanych z tytułu wyżywienia tych osób, jeżeli liczba wynajmowanych pokoi nie przekracza 5 (art. 21 ust. 1 pkt 43 ustawy PIT⁷).

Jednocześnie, Ministerstwo Klimatu i Środowiska w celu stworzenia gminom uzdrowskim odpowiednich warunków przygotowało instrumenty wsparcia finansowego dla gmin uzdrowskich, uwzględniając ich szczególne funkcje środowiskowe, zdrowotne i turystyczne.

Gminy uzdrowskie mogą korzystać ze środków unijnych głównie w ramach programów Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021–2027 (FENIKS) oraz Fundusze Europejskie dla Polski Wschodniej (FEPW).

Wymienione programy umożliwiają finansowanie inwestycji związanych z ochroną środowiska, adaptacją do zmian klimatu oraz transformacją energetyczną. W szczególności warto wyróżnić działanie 2.2 programu FEPW pn. „Adaptacja do zmian klimatu”, w którym Ministerstwo Klimatu i Środowiska przewidziało dedykowane wsparcie dla gmin uzdrowskich oraz miast z regionu Polski Wschodniej tracących funkcje społeczno-gospodarcze. Pozwala ono na realizację projektów związanych m.in. ze zwiększeniem odporności miast na skutki zmian

⁴ Zgodnie z art. 19 pkt 1 lit. d u.p.o.l.

⁵ Na mocy art. 5 ust. 2 – 4 oraz art. 7 ust. 3 u.p.o.l.

⁶ Na mocy art. 10 ust. 2 i art. 12 ust. 4 u.p.o.l.

⁷ Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (Dz. U. z 2025 r. poz. 163, z późn. zm.).

klimatu, opracowaniem dokumentów planistycznych w zakresie adaptacji do zmian klimatu oraz doradztwem dla beneficjentów. Łączna alokacja na to działanie wynosi aktualnie 165 mln EUR, zaś w IV kwartale 2025 roku planowany jest kolejny nabór z alokacją na kwotę 210 mln zł na projekty inwestycyjne.

Ponadto Ministerstwo Klimatu i Środowiska realizuje ze środków FEPW projekt pn. „Wsparcie działań adaptacyjnych dla Polski Wschodniej”, który pomoże miastom tego obszaru przygotować się na skutki zmian klimatu. Dzięki doradztwu eksperckiemu i wsparciu z działania 2.2 FEPW samorzady opracują miejskie plany adaptacji, pozwalające chronić mieszkańców przed powodzią, suszami i falami upałów. Wsparcie będzie dotyczyć także gmin, na terenie których położone są uzdrowiska lub obszary ochrony uzdrowskiej i działających w ich imieniu jednostek organizacyjnych.

Ministerstwo Klimatu i Środowiska rozpoczęło również prace nad Krajową Strategią Adaptacji oraz Planem Działań Adaptacyjnych. Pierwszym etapem tych działań jest przeprowadzenie przez Instytut Ochrony Środowiska – Państwowy Instytut Badawczy kompleksowej oceny ryzyka klimatycznych, z uwzględnieniem specyfiki gmin uzdrowskich. Ocena ta stanowić będzie podstawę analityczną dla nowej strategii.

W prace zaangażowani są przedstawiciele wszystkich sektorów szczególnie narażonych na skutki zmian klimatu. Na podstawie wyników oceny ryzyka zostaną zidentyfikowane sektory i obszary najbardziej wrażliwe na zmiany klimatyczne. Te obszary zostaną uwzględnione w strategii jako priorytetowe dla działań adaptacyjnych.

Mieszkańcy gmin uzdrowskich oraz gmin położonych na ich terenach mogą również korzystać z rządowego programu „Czyste Powietrze”. Program ten umożliwia wsparcie dla inwestycji poprawiających jakość powietrza oraz efektywność energetyczną budynków mieszkalnych.

Z kolei, w programie priorytetowym pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach”, w ramach którego możliwym jest wsparcie budowy/modernizacji zbiorczych sieci kanalizacyjnych oraz oczyszczalni ścieków, preferencyjne warunki dofinansowania przewidziano dla przedsięwzięć realizowanych przez tzw. zielone gminy i tzw. gminy parkowe. Oprocentowanie pożyczki jest niższe o 50 punktów bazowych niż dla pozostałych gmin i wynosi WIBOR 3M – 50 punktów bazowych, nie mniej niż 1,5% w skali roku.

W tym miejscu należy dodać, że jeżeli gmina uzdrowska złożyłaby wniosek do programu pn. „Gospodarka wodno-ściekowa w aglomeracjach” to otrzymałaby dofinansowanie gdyby gmina ta spełniłaby warunki zapisane w programie priorytetowym i wniosek jej zostałby pozytywnie oceniony o dofinansowania, a następnie rekomendowany do dofinansowania.

Szczegółowe informacje nt. programów priorytetowych znajdują się na stronie NFOŚiGW.

Informacje o nowych naborach, są sukcesywnie zamieszczane na stronie NFOŚiGW, pod linkiem: <https://www.gov.pl/web/nfosigw/oferta--finansowania>.

Natomiast wfośigw mogą wspierać finansowo rozwój gmin uzdrowskich w ramach działań statutowych z zakresu ochrony różnorodności biologicznej, zgodnie z obowiązującymi zasadami, kryteriami wyboru przedsięwzięć, listą przedsięwzięć priorytetowych oraz wytycznymi dotyczącymi kwalifikowalności kosztów. Forma i poziom dofinansowania uzależnione są od przychodów z opłat środowiskowych

będących w dyspozycji wfośigw. Nabory prowadzone są przez odpowiednie terytorialnie wfośigw.

Z wyrazami szacunku

Z upoważnienia Ministra Finansów i Gospodarki

Hanna Majszyk
podsekretarz stanu

w Ministerstwie Finansów